

კარი IV

ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები

თავი 1

ეროვნული რეჟიმი და საქონლისათვის ბაზრის ხელმისაწვდომობა

ნაწილი 1

ზოგადი დებულებები

მუხლი 22

მიზანი

მხარეები შექმნიან თავისუფალ სავაჭრო სივრცეს ამ შეთანხმების დებულებების და ტარიფებისა და ვაჭრობის შესახებ გენერალური შეთანხმების (GATT 1994) XXIV მუხლის შესაბამისად.

მუხლი 23

მოქმედების სფერო და გავრცელება

1. ამ თავის დებულებები ვრცელდება მხარეებს შორის საქონლით¹ ვაჭრობაზე.
2. ამ თავის მიზნებისთვის, „წარმოშობილი“ ნიშნავს წარმოშობის წესების დაკმაყოფილებას, რომელიც განსაზღვრულია ამ შეთანხმების I ოქმში.

¹ ამ შეთანხმების მიზნებისთვის, „საქონელი“ ნიშნავს პროდუქტებს, GATT 1994-ის განმარტებით, თუკი წინამდებარე ხელშეკრულება არ გულისხმობს სხვა რამეს. საქონელი, რომელიც ხვდება მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის სოფლის მეურნეობის შესახებ ხელშეკრულების ფარგლებში, ამ თავში მოხსენებულია, როგორც „სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტები“ ან „პროდუქტები“.

ნაწილი 2

საბაჟო გადასახადების, გადასახდელებისა და სხვა მოსაკრებლების გაუქმება

მუხლი 24

საბაჟო გადასახადის განმარტება

ამ თავის მიზნებისთვის, „საბაჟო გადასახადი“ მოიცავს ყველა სახის გადასახადს ან ნებისმიერი ტიპის მოსაკრებელს, რომელიც დაწესებულია ან დაკავშირებულია საქონლის ექსპორტსა ან იმპორტთან, ყველა სახის ქვე-გადასახადის ან ქვე-მოსაკრებელის ჩათვლით, რომელიც დაწესებულია ან დაკავშირებულია ასეთ იმპორტსა ან ექსპორტთან. „საბაჟო გადასახადი“ არ მოიცავს არცერთი სახის:

- (a) მოსაკრებელს, რომელიც ამ შეთანხმების 31-ე მუხლის თანახმად დაწესებული შიდა გადასახადის ეკვივალენტურია;
- (b) გადასახადს, რომელიც დაწესებულია წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-2 თავის (სავაჭრო ზომები) შესაბამისად;
- (c) გადასახდელებს ან სხვა მოსაკრებლებს, რომლებიც დაწესებულია ამ შეთანხმების 30-ე მუხლის შესაბამისად.

მუხლი 25

საქონლის კლასიფიკაცია

მხარეებს შორის საქონლით ვაჭრობის კლასიფიკაცია უნდა ეფუძნებოდეს თითოეული მხარის სატარიფო ნომენკლატურას, რომელიც შესაბამისობაშია 2012 წლის ჰარმონიზებულ სისტემასთან, „საქონლის აღწერილობის და კოდირების ჰარმონიზებული სისტემის შესახებ“ საერთაშორისო კონვენციის 1983 წლის რედაქციისა (HS) და მასში შეტანილი ცვლილებების საფუძველზე.

მუხლი 26

იმპორტზე საბაჟო გადასახადების გაუქმება

1. ამ შეთანხმების ძალაში შესვლის თარიღიდან, მხარეებმა უნდა გააუქმონ ყველა საბაჟო გადასახადი მეორე მხარეში წარმოშობილ პროდუქციაზე, გარდა ამ მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტით განსაზღვრული შემთხვევებისა და ამ მუხლის მე-4 პუნქტისათვის ზიანის მიყენების გარეშე.
2. ამ შეთანხმების II-A დანართში ჩამოთვლილი პროდუქტები საბაჟო გადასახადის გარეშე უნდა იქნას იმპორტირებული ევროკავშირში, ამ დანართში მითითებული სატარიფო კვოტის ფარგლებში. სატარიფო კვოტაზე გადაჭარბებით იმპორტისას გამოყენებული უნდა იყოს უპირატესი ხელშეწყობის რეჟიმის შესაბამისი საბაჟო გადასახადის განაკვეთი.
3. ამ შეთანხმების II-B დანართში ჩამოთვლილი პროდუქტები ევროკავშირში იმპორტისას უნდა დაექვემდებაროს საბაჟო გადასახადის გადახდას, ამ გადასახადის ადვალორული კომპონენტის გარეშე.
4. საქართველოში წარმოშობილი პროდუქტის იმპორტი, რომელიც ჩამოთვლილია ამ შეთანხმების II-C დანართში, დაექვემდებარება გაყალბების საწინააღმდეგო მექანიზმს წინამდებარე შეთანხმების 27-ე მუხლის შესაბამისად.
5. ამ შეთანხმების ძალაში შესვლიდან ხუთი წლის შემდეგ, ერთ-ერთი მხარის მოთხოვნის საფუძველზე, მხარეებმა უნდა გამართონ კონსულტაციები მხარეებს შორის ვაჭრობაში საბაჟო ტარიფების ლიბერალიზაციის მასშტაბის გაფართოებასთან დაკავშირებით. ამ პუნქტით გათვალისწინებულ გადაწყვეტილებას იღებს ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტი, რომელიც განსაზღვრულია ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით.

მუხლი 27

გაყალბების საწინააღმდეგო მექანიზმი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტებისა და სასოფლო-სამეურნეო გადამამუშავებული პროდუქტებისთვის

1. წინამდებარე შეთანხმების II-C დანართში მოცემული პროდუქტები ექვემდებარება ამ მუხლით განსაზღვრულ გაყალბების საწინააღმდეგო მექანიზმს. ამ პროდუქტების თითოეული კატეგორიის საქართველოდან ევროკავშირში იმპორტის საშუალო წლიური მოცულობა მოცემულია ამ შეთანხმების II-C დანართში.
2. როდესაც ნებისმიერი წლის განმავლობაში, დაწყებული 1 იანვრიდან, პირველ პუნქტში აღნიშნული ერთი ან მეტი პროდუქტის იმპორტის მოცულობა მიაღწევს წინამდებარე

შეთანხმების II-C დანართში მითითებული მოცულობის 70%-ს, ევროკავშირი ატყობინებს საქართველოს კონკრეტული პროდუქტ(ებ)ის იმპორტის მოცულობის შესახებ. ამ შეტყობინების შემდეგ და 14 კალენდარული დღის განმავლობაში, მას შემდეგ რაც პირველ პუნქტში აღნიშნული ერთი ან მეტი პროდუქტის იმპორტი მიაღწევს წინამდებარე შეთანხმების II-C დანართში მითითებული რაოდენობის 80%-ს, საქართველო წარუდგენს ევროკავშირს საფუძვლიან დასაბუთებას იმის შესახებ, რომ საქართველოს აქვს შესაძლებლობა აწარმოოს პროდუქცია ევროკავშირში ექსპორტისათვის ამ დანართში მითითებული მოცულობის ზემოთ. იმ შემთხვევაში, თუ ეს იმპორტი მიაღწევს წინამდებარე შეთანხმების II-C დანართში მითითებული რაოდენობის 100%-ს და იმავდროულად არ არსებობს საქართველოს მხრიდან წარდგენილი საფუძვლიანი დასაბუთება, ევროკავშირს შეუძლია დროებით შეაჩეროს პრეფერენციული რეჟიმი შესაბამის პროდუქტებზე.

3. აღნიშნული შეჩერება გამოიყენება 6 თვის განმავლობაში და ძალაში შედის პრეფერენციული რეჟიმის შეჩერების შესახებ გადაწყვეტილების ევროკავშირის ოფიციალურ ჟურნალში გამოქვეყნების დღიდან.
4. მე-2 პუნქტის თანახმად მიღებულ ყველა გადაწყვეტილებას დროებითი შეჩერების შესახებ ევროკავშირი დაუყოვნებლოვ აცნობებს საქართველოს.
5. ევროკავშირის მიერ დროებითი შეჩერება მოიხსნება მისი ძალაში შესვლიდან ექვსთვიანი ვადის ამოწურვამდე იმ შემთხვევაში, თუ საქართველო ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად შექმნილ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს წარუდგენს დამაკმაყოფილებელ მტკიცებულებას იმის შესახებ, რომ შესაბამისი იმპორტირებული პროდუქტ(ებ)ის რაოდენობის სიჭარბე ამ შეთანხმების II-C დანართში მითითებულ რაოდენობაზე, გამოიწვია საქართველოს საწარმოო და საექსპორტო შესაძლებლობების ცვლილებამ ამ კონკრეტულ პროდუქტ(ებ)თან მიმართებაში.
6. ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტში საქართველოს მოთხოვნის საფუძველზე, ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ორმხრივი თანხმობის შემთხვევაში, შეიძლება მოხდეს ამ შეთანხმების II-C დანართის ცვლილება და მოცულობის მოდიფიკაცია, რათა აისახოს საქართველოს საწარმოო და საექსპორტო შესაძლებლობებში განხორციელებული ცვლილება კონკრეტულ პროდუქტ(ებ)თან მიმართებაში.

მუხლი 28

უმოქმედობა

არცერთ მხარეს არ შეუძლია დააწესოს ახალი საბაჟო გადასახადი მეორე მხარეში წარმოშობილ საქონელზე ან გაზარდოს ამ შეთანხმების ძალაში შესვლის თარიღისათვის არსებული საბაჟო გადასახადები. ამავედროულად, ეს არ გამორიცხავს რომელიმე მხარის

შესაძლებლობას, ვმო-ს დავების განხილვის ორგანოს (DSB) მიერ მიღებული გადაწყვეტილების საფუძველზე, შეინარჩუნოს ან გაზარდოს საბაჟო გადასახადი.

მუხლი 29

საბაჟო გადასახადები ექსპორტზე

არცერთ მხარეს არ აქვს უფლება, დააწესოს ან შეინარჩუნოს საბაჟო ან სხვა გადასახადი, გარდა ამ შეთანხმების 30-ე მუხლით გათვალისწინებული შიდა მოსაკრებლებისა, მეორე მხარის ტერიტორიაზე საქონლის ექსპორტზე ან ექსპორტთან დაკავშირებით.

მუხლი 30

გადასახდელები და სხვა მოსაკრებლები

GATT 1994-ის VIII მუხლის და მისი განმარტებითი ჩანაწერის შესაბამისად, თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ყველა სახის გადასახდელი და მოსაკრებელი, გარდა ამ შეთანხმების 26-ე მუხლით განსაზღვრული საბაჟო გადასახადებისა და სხვა ზომებისა, რომლებიც დაწესებულია ან დაკავშირებულია პროდუქციის ექსპორტთან ან იმპორტთან, არ აღემატება გაწეული მომსახურების მიახლოებით ხარჯს და არ წარმოადგენს არაპირდაპირი სახით ადგილობრივი პროდუქციის დაცვას ან ფისკალური მიზნებისათვის იმპორტის ან ექსპორტის დაბეგრას.

ნაწილი 3

არასატარიფო ზომები

მუხლი 31

ეროვნული რეჟიმი

თითოეული მხარე მიანიჭებს მეორე მხარის საქონელს ეროვნულ რეჟიმს GATT 1994-ის III მუხლისა და მისი განმარტებითი ჩანაწერების შესაბამისად. ამ მიზნით, GATT 1994-ის III მუხლი და მისი განმარტებითი ჩანაწერები წარმოადგენს წინამდებარე შეთანხმების შემადგენელ და განუყოფელ ნაწილს.

მუხლი 32

შეზღუდვები იმპორტსა და ექსპორტზე

არცერთმა მხარემ არ უნდა დააწესოს ან შეინარჩუნოს აკრძალვა ან შეზღუდვა მეორე მხარის საქონლის იმპორტზე ან საქონლის ექსპორტზე ან ექსპორტის მიზნით გაყიდვებზე, რომელიც განკუთვნილია მეორე ქვეყნის ტერიტორიაზე გასატანად, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ სხვაგვარად არის განსაზღვრული ამ შეთანხმებით ან GATT 1994-ის XI მუხლით და მისი განმარტებითი ჩანაწერებით. ამ მიზნით, GATT 1994-ის XI მუხლი და მისი განმარტებითი ჩანაწერები წარმოადგენს წინამდებარე შეთანხმების შემადგენელ და განუყოფელ ნაწილს.

ნაწილი 4

საქონელთან დაკავშირებული სპეციფიკური დებულებები

მუხლი 33

ზოგადი გამონაკლისები

წინამდებარე თავში მოცემული პირობებიდან არაფერი არ უნდა უშლიდეს ხელს მხარის მიერ GATT 1994-ის XX და XXI მუხლების და ამ მუხლების შესაბამის განმარტებითი ჩანაწერებში მოცემული ნებისმიერი ზომის მიღებას ან გატარებას, რაც წარმოადგენს წინამდებარე შეთანხმების შემადგენელ და განუყოფელ ნაწილს.

ნაწილი 5

ადმინისტრაციული თანამშრომლობა და კოორდინაცია სხვა ქვეყნებთან

მუხლი 34

პრეფერენციათა დროებითი შეჩერება

1. მხარეები თანხმდებიან, რომ ადმინისტრაციული თანამშრომლობა და დახმარება მნიშვნელოვანია ამ თავით მინიჭებული პრეფერენციული სატარიფო რეჟიმის განხორციელებისა და კონტროლისთვის და ხაზს უსვამენ მათ ვალდებულებას, ებრძოლონ დარღვევებსა და გაყალბებას საბაჟოზე და მასთან დაკავშირებულ საკითხებზე.
2. როდესაც ხელშემკვრელი მხარე, ობიექტური ინფორმაციის საფუძველზე, აღმოაჩენს, რომ მეორე ხელშემკვრელი მხარე ვერ უზრუნველყოფს ადმინისტრაციულ თანამშრომლობას ან დახმარებას და/ან ადგილი აქვს ამ თავით გათვალისწინებულ დარღვევას და გაყალბებას, აღნიშნულ მხარეს, ამ მუხლის შესაბამისად, შეუძლია დროებით შეაჩეროს პრეფერენციული რეჟიმი კონკრეტულ პროდუქტ(ებ)ზე.
3. ამ მუხლის მიზნებისთვის, მხარის მიერ ადმინისტრაციული თანამშრომლობის ან დახმარების მიწოდების ვერ შესრულება გულისხმობს შემდეგს:
 - (a) მუდმივად არ ხდება საქონლის წარმოშობის სტატუსის გადამოწმების ვალდებულებების შესრულება;

(b) ადგილი აქვს განმეორებით უარს ან დაუსაბუთებელ შეფერხებას წარმოშობის გადამოწმების და/ან ამ გადამოწმების შედეგების მიწოდების კუთხით;

(c) ადგილი აქვს მუდმივ უარს ან დაუსაბუთებელ შეფერხებას, პრეფერენციული რეჟიმის სარგებლობისათვის საჭირო დოკუმენტების აუთენტურობის ან ინფორმაციის სიზუსტის დასადგენი ვიზიტის განხორციელების ნებართვის მისაღებად

4. წინამდებარე მუხლის მიზნებისთვის, დარღვევის ან გაყალბების აღმოჩენა, მათ შორის, შესაძლებელია იმ შემთხვევაში, როცა დამაკმაყოფილებელი განმარტებების გარეშე ხდება საქონლის იმპორტის სწრაფი ზრდა, რაც აღემატება მხარის ჩვეულებრივ საწარმოო და საექსპორტო შესაძლებლობებს და რაც დაკავშირებულია დარღვევის ან გაყალბების შესახებ ობიექტურ ინფორმაციასთან.

5. დროებითი შეჩერების შესახებ გადაწყვეტილება უნდა მოხდეს შემდეგ შემთხვევებში:

(a) მხარე, რომელმაც ობიექტური ინფორმაციის საფუძველზე, აღმოაჩინა, რომ მეორე მხარე ვერ უზრუნველყოფს ადმინისტრაციულ თანამშრომლობას ან დახმარებას და/ან ადგილი აქვს მეორე მხარის მიერ დარღვევას ან გაყალბებას, ამ ობიექტურ ინფორმაციასთან ერთად თავისი აღმოჩენის შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობებს ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრულ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს და შესაბამისი ინფორმაციის და ობიექტური გამოკვლევის საფუძველზე გამართავს კონსულტაციებს ამ კომიტეტში, რათა მიღწეულ იქნას ორივე მხარისათვის მისაღები გადაწყვეტილება.

(b) იმ შემთხვევაში, თუ მხარეებმა გამართეს კონსულტაციები ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტის ფარგლებში და კონსულტაციების დაწყების შესახებ შეტყობინებიდან სამი თვის თავზე ვერ მიიღეს ორივე მხარისათვის მისაღები გადაწყვეტილება, დაინტერესებულ მხარეს ეძლევა შესაძლებლობა დროებით შეაჩეროს პრეფერენციული რეჟიმი კონკრეტულ საქონელზე. პრეფერენციული რეჟიმის დროებითი შეჩერების შესახებ გადაწყვეტილება დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს.

(c) ამ მუხლის შესაბამისად პრეფერენციული რეჟიმის დროებითი შეჩერება უნდა განხორციელდეს იმ ფარგლებში, რაც საჭიროა დაინტერესებული მხარის ფინანსური ინტერესების დასაცავად. ის არ უნდა აღემატებოდეს ექვსთვიან პერიოდს, რომლის განახლებაც შესაძლებელია, თუ არაფერი შეცვლილა იმ ვითარებაში, რომლის საფუძველზეც განხორციელდა თავდაპირველი შეჩერება. ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტის ფარგლებში უნდა გაიმართოს პერიოდული კონსულტაციები დროებითი შეჩერების ზომების თაობაზე და განსაკუთრებით მათ გაუქმებაზე, ზომების დაწესების საფუძველების აღკვეთის შემდეგ.

6. თითოეულმა მხარემ, შიდა პროცედურების გათვალისწინებით, უნდა გამოაქვეყნოს შეტყობინება იმპორტიორებისათვის, რომელიც ეხება: მე-5 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ შეტყობინებას; მე-5 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ გადაწყვეტილებას და მე-5 პუნქტის „ც“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ გაგრძელებას ან გაუქმებას.

მუხლი 35

ადმინისტრაციული შეცდომების მართვა

თუ უფლებამოსილი ორგანოს მიერ დაშვებულია შეცდომა პრეფერენციული რეჟიმის სრულფასოვან მართვაში ექსპორტისას, განსაკუთრებით წინამდებარე შეთანხმების I ოქმის იმ დებულებების გამოყენებაში, რომელიც ეხება პროდუქციის წარმოშობის განსაზღვრას და ადმინისტრაციული თანამშრომლობის მეთოდებს, იმ შემთხვევაში, როდესაც დაშვებული შეცდომა გავლენას ახდენს იმპორტის გადასახადზე, მსგავსი ვითარების წინაშე მყოფი ხელშემკვრელი მხარე უფლებამოსილია მიმართოს ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრულ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს, რათა გამოკვლეულ იქნას და დაწესდეს ყველა შესაძლო ზომა არსებული ვითარების გამოსასწორებლად.

მუხლი 36

შეთანხმებები სხვა ქვეყნებთან

1. ამ შეთანხმებამ ხელი არ უნდა შეუშალოს საბაჟო კავშირების, თავისუფალი სავაჭრო ზონებისა ან საზღვრისპირა მიმოსვლის შესახებ მექანიზმების შექმნას ან შენარჩუნებას, თუ ისინი არ ეწინააღმდეგებიან წინამდებარე შეთანხმებით განსაზღვრულ ვაჭრობის პირობებს.
2. ერთერთი ხელშემკვრელი მხარის მოთხოვნის საფუძველზე, მხარეებს შორის უნდა გაიმართოს კონსულტაციები ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრული ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტის ფარგლებში, საბაჟო კავშირების, თავისუფალი სავაჭრო ზონების, საზღვრისპირა მიმოსვლის შესახებ მექანიზმების შექმნისა და მესამე ქვეყნების მიმართ სავაჭრო პოლიტიკის სხვა მნიშვნელოვანი საკითხების შესახებ. კონკრეტულად, მესამე ქვეყნის ევროკავშირში გაწევრიანების შემთხვევაში, მსგავსი კონსულტაციები უნდა გაიმართოს, რათა გათვალისწინებულ იქნას ევროკავშირის და საქართველოს ორმხრივი ინტერესები ამ შეთანხმების თანახმად.